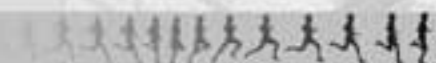

Početak Gradišta iz pravca Vinkovaca (s "brda", Kalvarije) snimljen šesdesetih godina XX. st.

Kratka povijesnica Gradišta

Današnji naziv mjesta Gradišta po prvi se put spominje pri opisivanju Cerne 1408. godine. Izvor napominje da se pored toga mjesta nalazi grad, castrum, na savskom otoku. U toj napomeni navodi se da tu postoji veliko utvrđenje, koje je najvjerojatnije građeno mnogo prije, oko XI. stoljeća.

Predaja je utvrdila da su se kmetska sela toga grada prije Turaka nalazila istočno u Banisavu, Osatnom, Virovcima, Gredi, Biškim Selima i Deševu. Blíže gradu, sela su bila Ivaniševci i Poljica.

Nakon dugogodišnje turske vladavine, ovaj kraj nalazi se u sastavu Habsburške Monarhije, a od 1741. u sastavu Vojne krajine pa se od tada Gradište počinje sustavnije naseljavati.

Kao temeljna prepoznatljivost već na samom ulazu u selo ističu se dva brežuljka, *brda*, od 108 i 105 metara nadmorske visine, a na *malom brdu* i Meteorološka postaja od 1971. godine.

Gradište postaje samostalnom župom 1790., a prije biva filijalom župe Cerna. Crkva posvećena Svetom Franji Asiškom izgrađena je 1844. godine. Škola je u Gradištu otvorena 1831., a 1896. u selu se osniva Dobrovoljno vatrogasno društvo. Kao jedno od rijetkih sela u okolici, Gradište već 1881. godine otvara Narodnu čitaonicu.

Raspadom kućnih zadruga krajem XIX. stoljeća raste i broj žitelja, a selo poprima sadašnji karakteristični izgled s glavnom ulicom i dvije sporedne koje se zatvaraju u trokut. U vrijeme dvaju svjetskih ratova i poraća, pojavom bijele kuge i odlaska velikog broja stanovništva u inozemstvo, značajno opada broj žitelja, a spas dolazi kontinuiranim naseljavanjem iz drugih krajeva Hrvatske te poglavito Bosne i Hercegovine. I u takvim otegotnim okolnostima uz izrazite gospodarske i socijalne poteškoće mahom poljoprivrednog stanovništva, razvija se društveni i kulturni život sela. U vremenu između dva rata nositelj društvenog i kulturnog razvitka sela veže se uz KUD Seljačku slogu koja je osnovana 1923., među prvim ograncima Seljačke sloge u Slavoniji zahvaljujući izrazito jakom utjecaju Hrvatske seljačke stranke i prosvječenosti gradištanskih seljaka, ponajprije poznatih pučkih pjesnika, *Trojice iz Gradišta*, Mandića, Jovanovca i Varnice. Veliku ulogu u animiranju seoskih